

ЗЕМЕЛЬНА СПРАВА НА КОНГРЕСІ КОМІНТЕРНА.

Селянство, Земельна справа і Світова революція.

(Доклад тов. Е. Варги.)
Боеве завдання.

В наші дні, — сказав тов. Варга, — боевим завданням Комуністичного Інтернаціоналу є збільшення наступної армії комуністичних партій проти капіталу і притягнення широких мас трудящих, як допомагають війсьсько. Ся думка лежить в основі аграрної (земельної) програми, яку ми пропонуємо.

Праця серед селянства.

Нашій праці серед незалежного селянства загрожує небезпека з права і з ліва. З одного боку, наприклад, французький тов. Жан Рено надто підкреслює інтереси селянства в революції на шкоду інтересам справжнього сільськогосподарського пролетаріату. Небезпека з ліва виявляється в упертії прихильності бути до думки, що лише промисловий і сільськогосподарський пролетаріат може дати революції активних борців, й що не можна притягти до бік революції селянства. Це велика помилка.

Питане ясне: лише сільський пролетаріат дасть нам цілком надійних борців. Але в момент революційного руху ми повинні втягти у нього й найширші верстви працюючого населення.

Як підійти.

Справа полягає в тому, як підійти до різних верств селянства.

Селянство перебуває в ріжкоманітній залежності від капіталу, — від позичкового капіталу, від лихварського, від промислового і, нарешті, від капіталістичної держави, що його оподатковує.

Дати землю селянам!

Земельний голод є найактивнішою причиною всіх революційних рухів на селі. Питане стоїть так:

Чи повинна комуністична партія підтримувати стремління незалежного селянства до поширення своєї земельної площі?

На се питане комуністична партія мусить певно відповісти:

Ми повинні підтримувати активно в сьому питаню селянство, повинні протиставити кожній буржуазній земельній програмі наше революційне розв'язане земельної справи.

Крім того, коли в місті середні верстви не мають великого значення, то на селі, особливо по країнах, де властиво сільський пролетаріат в своїй кількості дуже незначний і де величезну більшість населення складають дрібні і середні селяни, — там середним верствам сільського населення ми повинні присячувати значно більше уваги.

Три форми боротьби.

Важко земельної справи обумовлюється ще глибокою ріжницею умов в окремих країнах. Як відокремлюю в сьому відношенню три основні положення.

По перше, колоніальні країни, де місцеве селянське населення експлуатується ся чужоземцями, що працюють в тісному єднаню з місцевими великими поміщиками. По сих країнах національна загальнонародна визвольна боротьба проти хижаків чужоземців є разом з тим боротьбою підданого селянства проти великих поміщиків.

Друге положенне, — се ті країни, де знаходять ся ще значні остатки поміщицького устрою. Такі остатки ще є в Німеччині, а що далі на схід від неї, — в Польщі, на Балканах, в Румунії, в Малій Азії, — то більше ми їх зустрічаємо.

Третю форму складають чисто капіталістичні країни — Америка, Англія і інші, де сільське господарство складає лише галузь капіталістичного виробництва взагалі. Тут ми стоимо віч на віч з ясирами і простими відношеннями, експлуатуємими до експлуататорів, робітників і капіталістів.

Праця серед сільських робітників.

Нестале положенне окремих верств селянства пояснює те, що скрізь, де є сільський пролетаріат, ми бачимо в ньому основу революційного руху. Справжній безземельний сільський пролетаріат є найкра-

йі ховують ся в самому характері її.

Буржуазна реформа нічого не дає безземельному пролетаріату, бо вона дає землю за гроші. Вона не дає землі тим, у кого немає засобів виробництва, у кого немає інвентаря. Наслідки буржуазної земельної реформи містять ся в заостреному класових суперечностях між: зможними селянами і незможними, які або зовсім не одержали землі, або одержали її не вигідних умовах, які обертають селян в невилатних довжників банків.

Конфіскація землі і інвентаря.

В наших заявах селянству ми повинні завжди ясно зазначувати основні пункти нашої програми: конфіскація землі і всіх зв'язаних з нею засобів виробництва, безплатну передачу цієї землі з усім реманентом безземельному пролетаріату і незможникам.

ГИКАВИЙ ГИКАС...

(Від нашого кореспондента з Галичини.)

Сьогодні попало мені в руки 48 число "Канадійського Фармера" і я випадково перечитав неграмотну нотатку "Хто веде боротьбу в Східній Галичині". Признаюсь, число чорносотенного органу мимовільно найшов в неграмотному місці і може тому перечитав його з такою цікавістю. (Мав час.)

Відповідати вузколобому міркованню "К.Ф." не варто, бо напади реакції на робітничий рух і робітничу пресу, а з окрема "У.Р.В." — на порядку денному. Все таки не зашкодило б лишній раз доказати чорносотенцям їх неграмотність, чванливість і тупоумність. Нехай вивчає "К.Ф.", але ми з певністю можемо-потвердити, що про боротьбу в Східній Галичині ми поінформовані тисячі разів краще, чим він, бо не зі злогодів чорносотенної "Свободи", а від наочних свідків, тай нас самих. Тому на гикає "К.Ф." відповідно слідує:

Казку про муху безперечно краще приміняти до патріотів з "К.Ф.", "Свободи" і т. д. а не до робітничого органу. Крім голосних криків, патріоти більше нічого не зробили. По друге, стало про революційну боротьбу в Галичині не писав ніхто з редакції "У.Р.В.", але власний кореспондент з Європи, який чудово поінформований про всі справи, а навіть сам бере участь в тому русі.

По кінці ватаги в осені 1922 р. в Галичині були з Радянської України — про се годі сперечатись. Докази такі:

- 1) Приювлені деякі члени ватаги признались, що вони прибули з Радянської України.
- 2) Нота польського уряду до радянського уряду в деталях виказала, що учасники сінного повстання були прислані з України і туди-ж повернули.
- 3) Проф. др. Старосольський, який був під той час в Галичині, по повертї за границю дає відвід, в якому підчеркнув, що всі ватаги були з України.
- 4) Розстріляні провідники одної ватаги т. зв. "Куріня смерті" тт. Мельничук Степан, Шеремета Петро і Цепко Іван, та засуджені 9 повстанців були комуністами і прибули з Радянської України.
- 5) Навіть чорносотенний "уряд" Петрушевича, дорогою тайної "дипломатії" вислав в місцї грудні делегацію з 2-ох людей до Москви, просити підтримки в будучому повстаню, про що певно гикавий "Канадійський Фармер" не знає.
- 6) Революційні підземні українські організації в Галичині звернулися до українських організацій за кордоном вжити заходів, щоб навіть відкрити "уряд" Петрушевича заключивши приязні умови з Радянською Україною, бо все революційний рух в Галичині йде з України.
- 7) Під Устечком був полонений не Степан Мельник, а Степан Мельничук, уч. VII кл. гімназії в Коломиї, уроджений в с. Плядилах. Був він від 1919 р. членом Комуністичної Партії більшовиків України, прийшов з відділом, що звав ся "Курінь смерті" з території радянських республік, і засуджений шляхецьким судом на смерть, вмирає з пісню "Інтернаціоналу" на устах.

Організаційні завдання.

В кінці, — закінчив свою промову тов. Варга, — я торкну ся ще організаційних заходів, що про них говорить ся в нашій програмі. Наше перше завдане полягає в тому, щоб організувати у профспілки сільськогосподарський пролетаріат, щоб утворити в сих профспілках комуністичні ячейки, збудувати сі профспілки по зразку виробничих спілок, приєднавши до них також всіх промислових робітників, занятих в сільському господарстві. Необхідно, щоб по всіх країнах комуністи, що живуть на селі, вступали в ріжні сільські організації, викриваючи в них зрадницьку діяльність куркулів. Комуністи повинні виходити в організації дрібного селянства і підкоряти їх впливу комуністичної партії.

Наша програма мусить бути збудована так, щоб вона, ставлячи сільськогосподарський пролетаріат на перше місце, разом з тим давала б можливість всім шарам трудящих на селі взяти активну участь в революційному руху комуністичної партії.

Ний не Степан Мельник, а Степан Мельничук, уч. VII кл. гімназії в Коломиї, уроджений в с. Плядилах. Був він від 1919 р. членом Комуністичної Партії більшовиків України, прийшов з відділом, що звав ся "Курінь смерті" з території радянських республік, і засуджений шляхецьким судом на смерть, вмирає з пісню "Інтернаціоналу" на устах.

Ми не перечимо і не перечили ніколи, що в "саботажному" галицькому рухові брали участь і націоналісти, кращі мої одиначи. Але дайте будь ласка хоч один-однієнький доказ їх самопосвяти, так як ми даємо про наших товаришів! Активну боротьбу, гикаві панове з "К.Ф." і всі націоналпатріоти, ведуть не чорні шовіністи нашого поколю, а люди лівих поглядів. Ви на стільки вузколоби, що не розрізняєте поняття: "комуніст" і "людина лівих поглядів". На Радянській Україні не всі люди є комуністами, бо не всі в партії. Але велика більшість українського населення, се сторонники нового радянського устрою, а тим самим комуністичної партії. І ватаги, які були в Галичині в осені 1922, не мусили скластись з самих комуністів. Комуністи були тільки провідниками, а повстанці, се або партійні Галичани-емігранти, або безпартійні, але симпатичні комуністичної партії і борці за робітничо-селянську радянську владу.

Вузколобисті чорносотенці з "К.Ф." доходять аж до того, що вноє розуміють навіть ключа класового робітництва "Пролетарі всіх країн, єдняйте ся", і хотів би, щоб ми кричали "Українці у всіх краях, єдняйте ся". Нехай дарують-наші читачі, але мусимо дати коротку лекцію гикавим редакторам "К.Ф." про сю справу.

Під словом "пролетарі" розуміємо так робітників міста, як і робітників села. Слово "народ" в нас існує тільки з додатком "працюючий або трудовий народ". Такого "народу", як дармоїди дідачі, попи, фабриканти і т. д. ми не признаємо. А все-ж такі і фабрикант і піп і дідач є членами народу, але вони є визискувачами праці робітників міста і села, вони живуть коштом чужої праці і для них в нас є од-но: стрічок на сухій вербі. Ми боремось за визволене працюючого народу, боремось за знищення клас. Ми боремось за національне і соціальне визволене всіх людей. Навіть дурний часто задумується ся над питанем: "чому пан нічого не робить, а розкошує, а робітник бідний селянин ціле жите гарує, продає себе і свою працю панови і лухне з жінокою та дітьми з голоду і вмирає гірше в крайній нужді?" Ось за протистутки. Організатором сьоту товариства в 1921 році був

вість, за таку кравду бореть ся все свідоме робітництво. Ми і всі наші товариші боремось не тільки проти польських панів, але і проти українських. Кожний пан однаковий, кожний визискує працю робітника. Якби замість польської шляхти в Галичині обняв владу Петрушевич з своєю бандою, то було б те саме, що й тепер. І не дивно, що ми побороємо віденський "уряд" дармоїдів. В Галичині, серед трудових мас, Петрушевич не має ніякого впливу, чого доказом хочби се, що він в останніх місяцях хоче підняти клич "хай живе радянська Галичина" і при поможі такого підлого обману підняти галицькі маси. З тою-ж метою з початком грудня 1922 вислав він для переговорів з Відня до радянського уряду в Москві 2-ох своїх агентів, з широкими повноваженнями. Та про се була добре поінформована революційна Галичина — і сьогодні пан "диктатор" розпоряджає в своїй канцелярії у Відні не дуже потішними для нього фактами.

Найблизша весна докаже навіть тупоумному "К.Ф." силу класово свідомого робітництва і селянства в Сх. Галичині. Ми все таки радо вітаємо всю працю "підпольного революційного галицького комітету", зложеного переважно з комуністів, а на всі гавканя "К.Ф." не звертаємо уваги. Шкода снів.

На се й гикавий, щоб гика-ти...
Ю. Понуа.
Перемішляни, 14. XII. 1922.

МІЖНАРОДНА ВИСТАВА ПРЕСИ В ПРАЗІ.

(Примісний замітка нашого кореспондента.)

В дніях від 12 — 18 грудня 1922 відбулась в Празі "1-ша міжнародна вистава преси", улаштована приватним газетним підприємством А. Л. Павліка, під протекторатом "Союзу чеських журналістів". По правді, вистава була обчислена фірмою А. Л. Павліка на добрий зарібок, бо за маленьку перегородку для виставлення газет треба було заплатити 5 тисяч корон чеських. У великих силах Люшері, де відбувалась вистава, збиралось панство на музику, забаву і пиво. Вистава була тільки приємною декорацією.

Найбільше місця займила сама чехословацька республіка, бо аж два поверхи. Виставлені були всі часописи від найдавніших часів, до нинішних. Крім сего всі видані чеських легіонів в Росії, Франції і Італії. Потім чеські друкарські фірми, машини, літографії, молди і спортивні видання "Сокол", "чеська шкільна матица", кухарські видання, банкові і т. д. Треба однак признати, що на виставі були трактівані на рівні з усіми й виданнями (дуже численні) комуністичної партії Чехії.

Друге місце належить сї Р.С.Ф.С.Р. Радянські республіки заняли 4 більші відділи і в них постійно товпило ся найбільше людей. Радянський відділ представляв своїми виданнями страшенного, хоч сирого ще і нового, колоса. Тисячі величезних газет і журналів. Навіть виставлені були рукописні робітничі, напів-грамотні, але справлявані по редакціях. Крім видань, були й фотографії редакцій, кореспондентів-робітників і селян, червоного журналістичного інституту в Москві, пресових з'їздів, та великий портрет т. Леніна. Українська слабо заступлена. Закордонні комуністи звертали на сю необережність увагу представника російських журналістів і він відповів, що матеріали по вини самих українців не виставлені. Не прислали з Харкова.

Дуже багато місця займила

т. зв. "Народная Россия". Се видання російської контр-революції за кордоном. Над часописями виділялась велика мапа Європи, на якій пишались написи: "Русское племя", від північного океану, Балтійського до Чорного моря, аж поза Карпати (!). Розуміть ся, портрети Денкіна, Вранглія і Колчака були на першому місці. Двоголовий орел чорний на кожному краю. Цікаво однак, що між "руськими" газетами були майже всі українські, розуміють ся такж, як руські. "Свобода", "Діло", "Український Прапор", "Канадійський Фармер" і т. д. а навіть портрет Петлюри та календар "Впереду" на 1922 рік.

Подає також виставила все, що могла. Між іншим і американську часопись "Комуніст", за читане якого в Польщі караєть ся 5-ма роками тюрми. Щоб поагітувати і в Празі, польські пани на першому місці поставили пресу Віленщини, мовляв, Вільно таки польське. Українські галицькі і волінські газети Польща виставила також, але — під лавкою, в темному куті, де ніхто не бачив.

Мало була заступлена Англія, Франція, Туреччина, Японія, Бельгія, Болгарія і т. д. За се Румунія і Югославія стягнули всі свої газети та журнали враз з портретами королів і королів.

Прикре вражінне робили, колосії. Наприм.: Індії. Преса властивих власників Індії — бідна, нечисленна. За те побіч неї розкішні видання імперіалістичної Англії. Яка однакова доля преси колоній і української Галичини!

Америка і Канада були заступлені тільки англійськими і чехословацькими газетами. А жодної часописи других народностей.

Взагалі, ціла вистава не робила великого заікавлення і не мала міжнародного характеру. Просто-привадила лавочка. І Українці в сїй лавочці вишили безіменним колоніальним товаром всесвітнього імперіалізму.

Від часу, як за границею Галичини і України повстала т. зв. політична еміграція, слово "студент" набрало значіння бідної-нещасної людини, який треба допомогти. І чимало дедятюк тисяч грошей поспішалося для студентства, щоб дати змогу вникти кращою і надійною "світлою наукою". Та роки на еміграції, годуючи в Чехії, доказали вартість того студентства. Ось хочби в Празі. Була петрушевичівська і петлюрівська офіційна, люди, яких потрібно-б потроїти — організувалися в бандитське товариство "Січ" і час від часу дають про себе знати своїми вчинками. Головою товариства є бувший петлюрівський отаман і контр-розвідчик Я. Я. Воронський, членами такі мізерні люди, як Голдинський Гриць, Мороз і інші, а з діточок дочка славного міщанина "патріота" — бувшого поста до союму — Стахури, та ще 4 студентки-протистутки. Організатором сьоту товариства в 1921 році був

По правді, се бандити з національного табору, що привикли на війні дармувати, тепер не хотять вникти ся, тільки далі "воюють". Національний табор може гордити ся своїми "героями".

Дня 22. XII. 1922 також "студент" Білопольський, сам поміщик з України і лідер партії "хадборів"-державників, в 12 годній в полудне, в помешканню петлюрівської місії У.Н.Р. побив і мало не задушив гром. Паливоду. Треба було аж поліції, щоб розборотити.

Словом, "студенти" в нас вчать ся. І як, не як, а націоналістів дуже коде в очі, що студенти соціалісти один по другому здають іспити в університеті, займають ся розумною роботою і з погордою та огидою дивлять ся на роботу чорної сотні тов. "Січ", яке називає себе "українською аристократією".

Американським і канадійським робітникам треба бути дуже обережними при складанню жертв на студентстві. Кричавими гримми вихоувати чорних гадюк — не треба. На бандитів Україна з під синьо-жовтого прапора богато і не потрібно допомагати їм поростати в пірні, а нищити, нищити до та!

Такі "студенти", як погромщики "січовики" — тільки шкодять правдивим студентам, які справді в голоді і холоді вчать ся. І се студентство повинно вжити всіх способів, щоб дорогою бідкотою і погордою нищити бандитське синьо-жовте гніздо "героїв" горілки, палиці, порнографії і авантюри.

Студент Гр—к.
Прага, 24. XII. 1922.

Заклик до дальшої праці спілки пролетаріату міст і сіл.

Центр. Комітет Спілки Пролетаріату Міст і Сіл в Польщі видав залик такого змісту:

Після виборчої кампанії, в котрій мимо репресій з боку адміністрацій власної держави ми значне число голосів, котрих вага нікуди не рівнаєть ся голосам інших партій, хочби з сього-огляду, яке вражінне викликали здобуті нами голоси в Домбровських басейні (33.000), у Варшаві (27.000) і Лодзі в очах всіх наших противників. Ми здобули два мандати, і сі два наші посяи зробили більше заворушення аж 40 послів П.П.С. Історію нового союму розпочато арештованем посла тов. Рибакського і дальшим в'язненем т. Крузіковського. Загально, свідчать вибори про зріст політичної сили Спілки Прол. М. і С. після свого так короткого існування. Нагледний доказ, що впливи в краю маємо великі, сміло дивимось вперед. Від дальшої нашої праці, організована робітничо-селянських мас при Спілці рішуть ся наша побіда. Після одного з етапів боротьби о визволене, се є пошійо минулих виборів, не вільно нам ані на хвилину її переривати. Зв'язок між послами й виборцями, контролю з боку останних, взаїмне інформоване про свої справи, се засоби до боротьби в імя класів, які голосимо, до якої звизмаємо робітників і малоземельних та безземельних селян.

Засуд смерті для Нарутовіча від польських фашистів.

"Dziennik Ludowy" подає текст двох засудів смерті, які отримав перший президент Польщі Нарутовіч на кілька днів перед атентатом. Подаємо в перекладі один такий засуд:

Шановний Пане Міністре! По причині вибору Вас на президента Річпосполитої голосами лівих і народних меншостей, ворожого нам блякою, знаємо, що Ви будете угодливим, бо будете мусили віддавати ся блякови меншості (Жидкам). Пан Міністре не зуміє створити сильного т. з. познанського уряду сильної руки. Вкінці за се, що Ви Пане Міністре, прийняли кандидатуру — грозимо Пану Міністрови фатальним політичним убійством.

З поважанем польські фашисти.